

Over de zin van opbrengstgericht(er) werken in het onderwijs

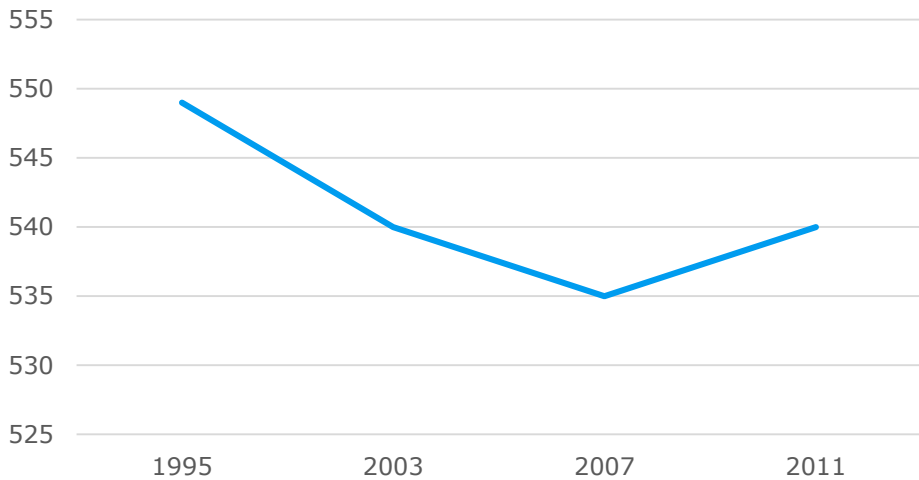
Leerstoel Opbrengstgericht werken in het onderwijs

Stichting Success for All Nederland

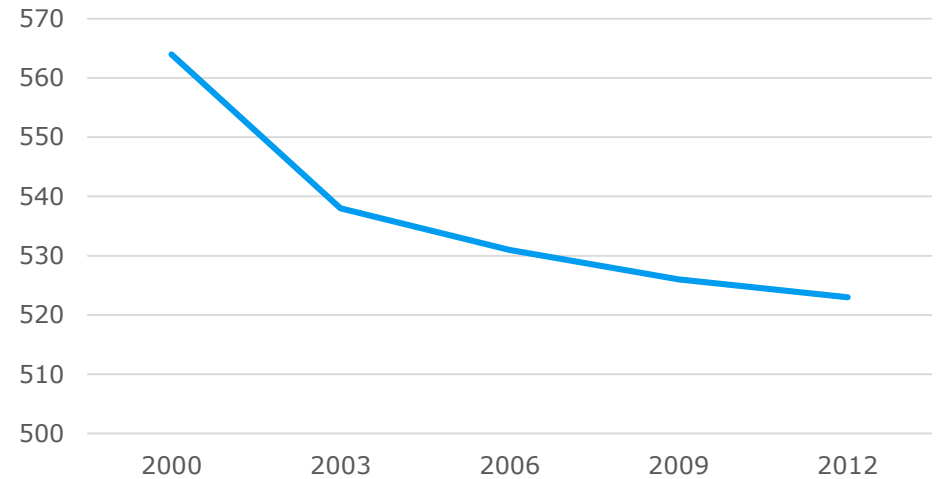
Prof. dr. A.J. Visscher

TIMSS- en PISA-prestaties *rekenen/wiskunde*

TIMSS (groep 6)

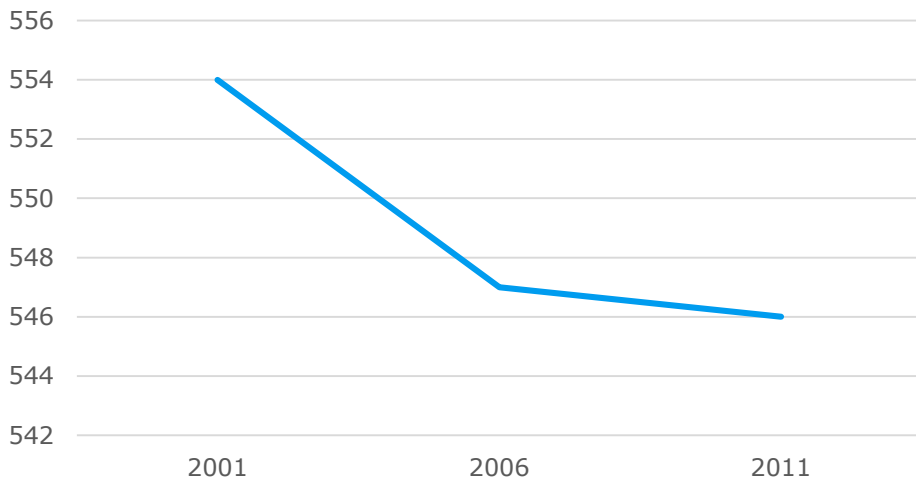

PISA (15-jarigen)

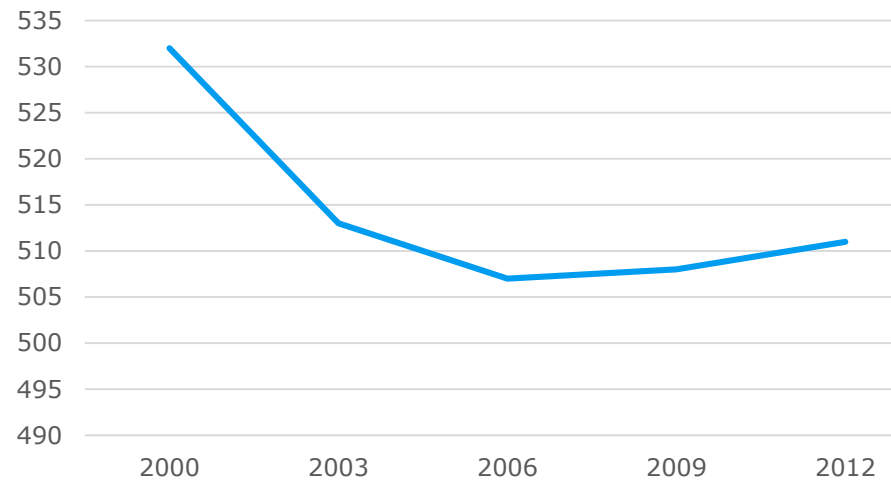

PIRLS- en PISA-prestaties *begrijpend lezen*

PIRLS (groep 6)

PISA (15-jarigen)

Minstens zo belangrijk...

- 1,3 miljoen Nederlanders laaggeletterd
(1 op de 9 tussen 16 en 65 jaar)
- 65% van hen is autochtoon

Programma

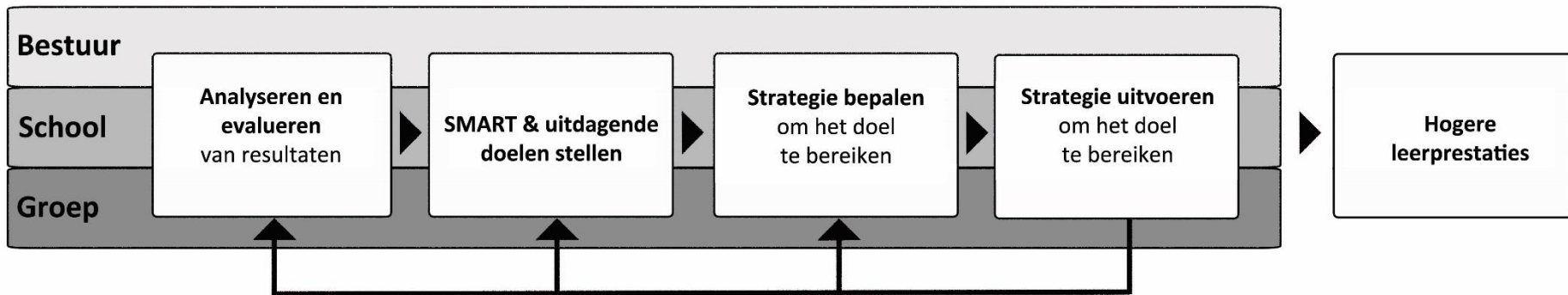
- a) Het **begrip** Opbrengstgericht Werken
- b) De **effectiviteit** van OGW
- c) **Toekomstig** onderzoek
- d) Drie **aanbevelingen**

OGW, what's in a name?

- Opbrengstgerichtheid is **inherent** aan onderwijs
- Opbrengstgericht**ER** werken
- *"Using evidence of achievement to adapt what happens in classrooms to meet learner needs."*
(Dylan Wiliam)
- Maximaal presteren van **ALLE** leerlingen

OGW, what's in a name?

Systematische werkwijze, óók op school- en bestuursniveau

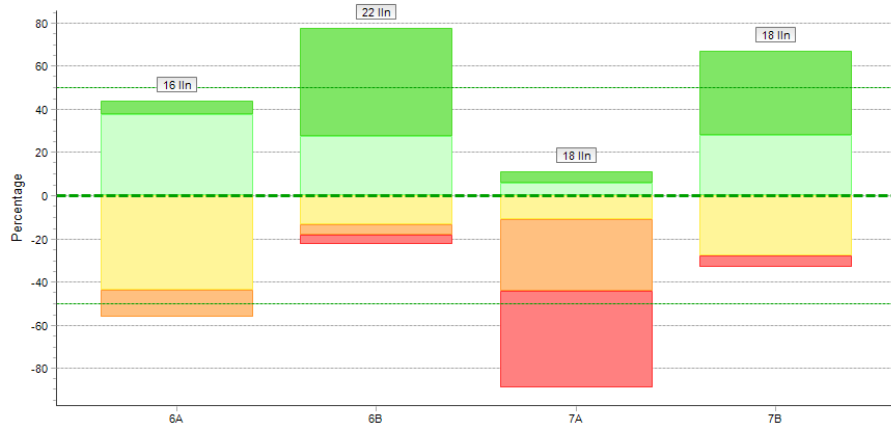

Keuning & van Geel

Voorbeelden leerlingvolgsysteem-output

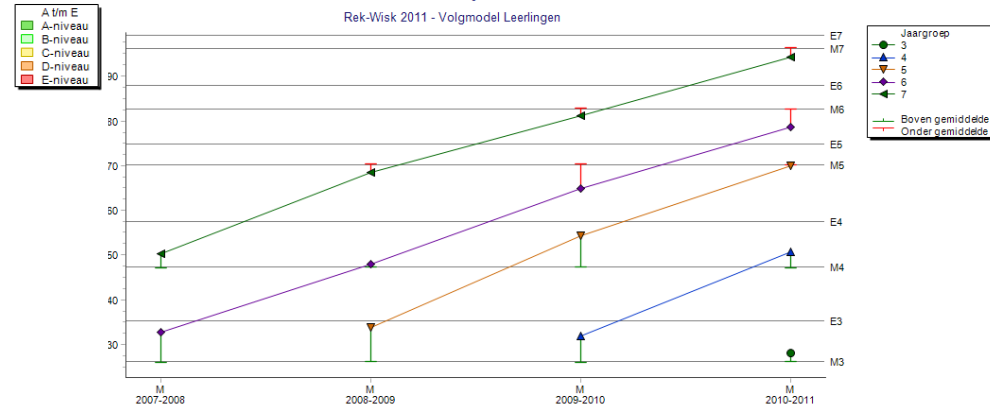
Dwarsdoorsnede - Begrijpend lezen 98

Medio 2010-2011

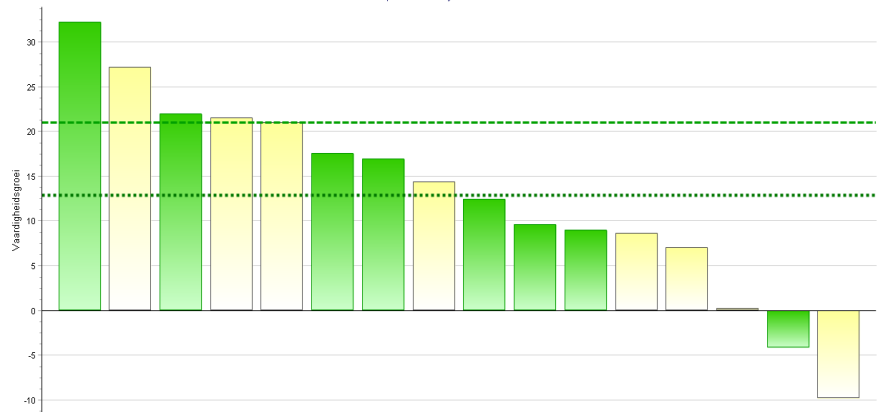
Trendanalyse

Rek-Wisk 2011 - Volgmodel Leerlingen

Vaardigheidsgroei - Rek-Wisk 2002 ALG

Medio 2006-2007 tot Medio 2007-2008
 Groep 4B uit schooljaar 2007-2008

Groep: 5 - 5B
 Toets-taak: Rek-Wisk 2009 - E4

	Toetsscore	Signaal	GET s% afw	O&A s% afw	V&D s% afw	MTG s% afw
Veerle Lucassen	56	C Niet opvallend	78 +3	64 -2	71 +10	48 -21
Lejla van Motmar	43	D Opvallend	65 +8	38 -4	48 +15	12 -32
Ivo Notermans	64	B Niet opvallend	84 0	85 +7	76 -1	73 -8
Sheswin Ozturk	52	C Niet opvallend	73 +2	51 -8	59 +6	61 -1
Bart Vissers	56	C Niet opvallend	78 +2	57 -9	73 +11	58 -12
Carljin Widdershoven	55	C Zeer opvallend	57 -18	72 +7	84 +24	30 -38
Jordy Wiekken	63	B Niet opvallend	86 +3	74 -3	73 -3	88 +7

s% = Percentage score geobserveerd, afw = Percentage score afwijking

Welke leerstofonderdelen worden beheerst?

Groep: 5 - 5B
 Toets - taak: Rek-Wisk 2009 - E4

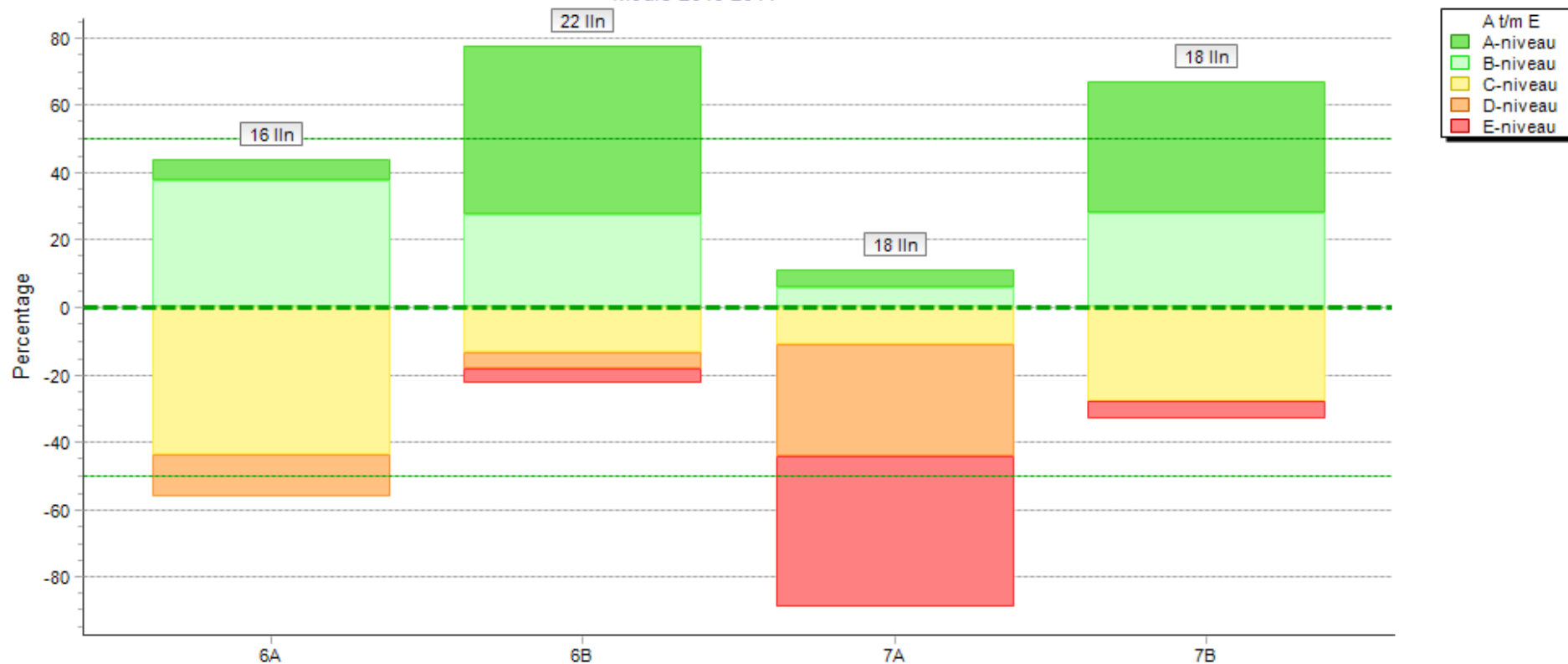
	Toetsscore	Signaal	GET		O&A		V&D		MTG		
			s%	afw	s%	afw	s%	afw	s%	afw	
Veerle Lucassen	56	C	Niet opvallend	78	+3	64	-2	71	+10	48	-21
Lejla van Motmar	43	D	Opvallend	65	+8	38	-4	48	+15	12	-32
Ivo Notermans	64	B	Niet opvallend	84	0	85	+7	76	-1	73	-8
Sheswin Ozturk	52	C	Niet opvallend	73	+2	51	-8	59	+6	61	-1
Bart Vissers	56	C	Niet opvallend	78	+2	57	-9	73	+11	58	-12
Carlijn Widdershoven	55	C	Zeer opvallend	57	-18	72	+7	84	+24	30	-38
Jordy Wiekken	63	B	Niet opvallend	86	+3	74	-3	73	-3	88	+7

s% = Percentage score geobserveerd, afw = Percentage score afwijking

Prestaties van groepen in een school ten opzichte van het landelijk gemiddelde

Dwarsdoorsnede - Begrijpend lezen 98

Medio 2010-2011

Effectiviteit OGW: de theoretische basis

Wetenschappelijk bewijs dat de kerncomponenten van OGW sterk prestatieverbeterend KUNNEN werken:

- Goal setting
- Feedback

Success for All: OGW binnen totaalpakket

Effectiviteit OGW: goal setting, hoe werkt het?

SMART & uitdagende doelen:

- meer **doelgericht** gedrag
- meer **inzet**
- meer zoeken naar **effectieve strategieën**

Binnen de grenzen van:

goal commitment, taakcomplexiteit en competenties

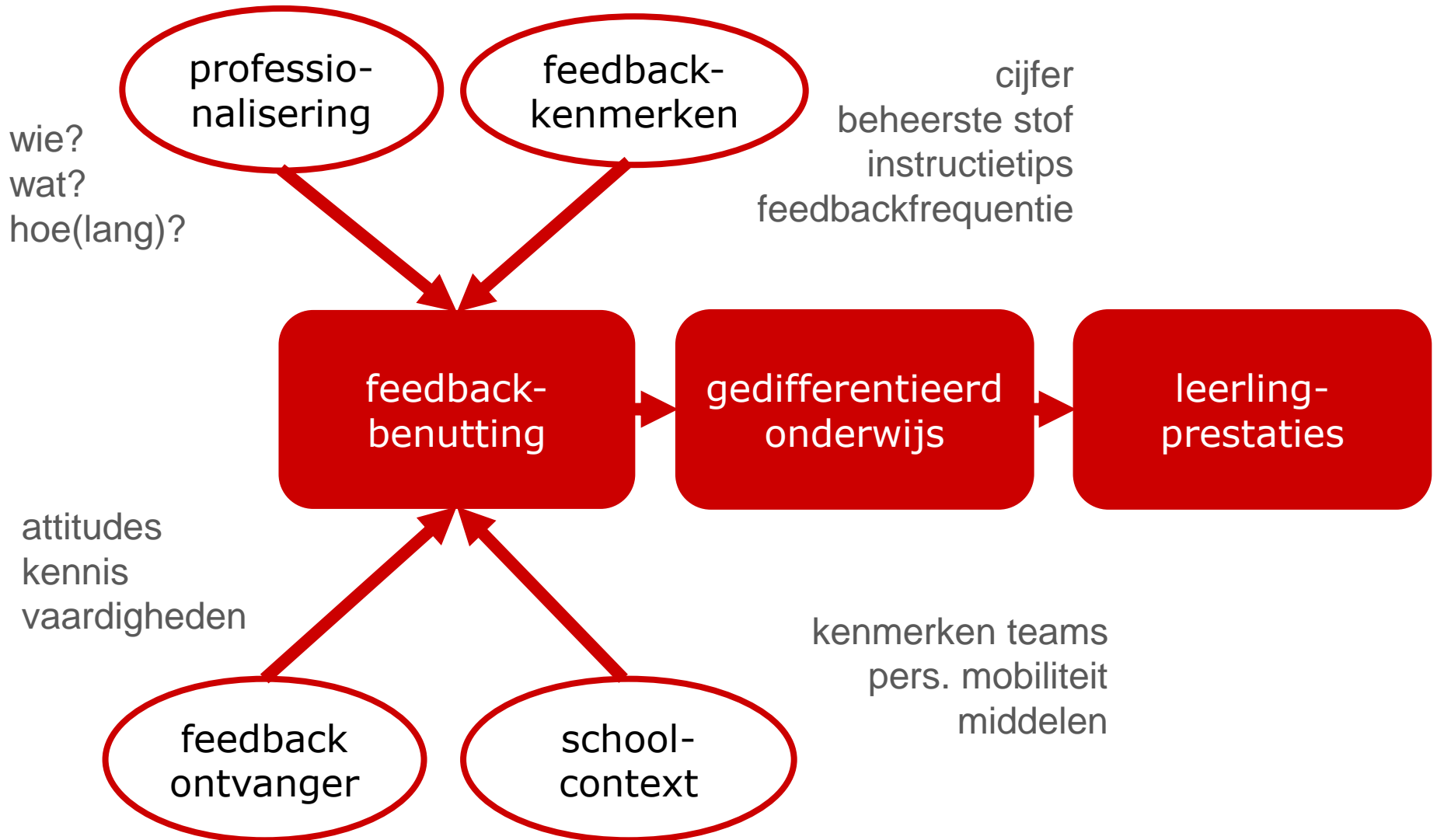
Goal setting in combinatie **met feedback** ⇒ effecten **meer** dan de som van de effecten van elk

Effectiviteit OGW: feedback, hoe werkt het?

Ook bij feedback zijn prestatieverbeterende effecten
niet vanzelfsprekend

Diverse factoren spelen daarbij een rol

Factoren die de effecten van feedbackbenutting beïnvloeden

Effectiviteit OGW

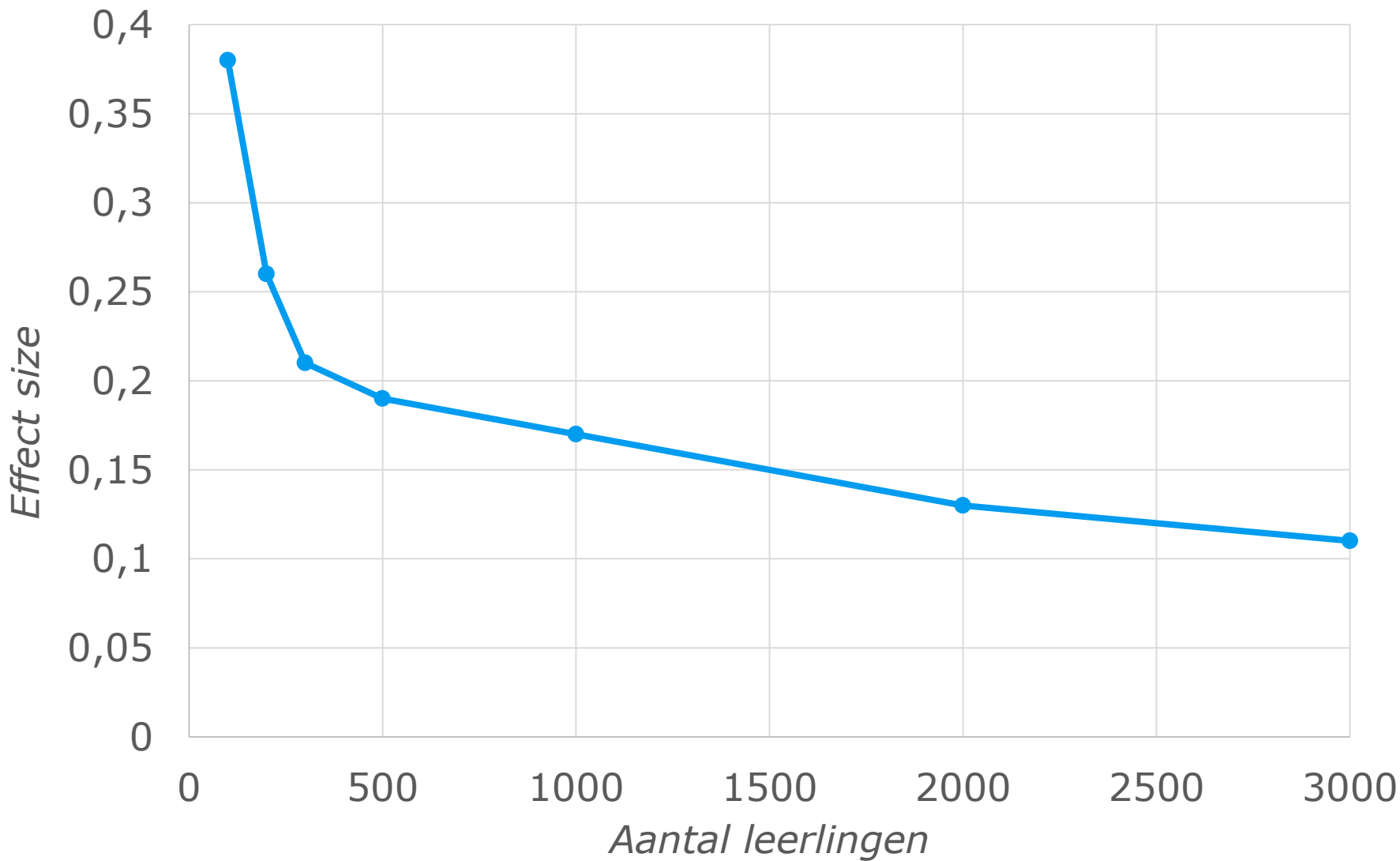
Van **algemene theoretische principes** naar
de effecten van **specifieke invullingen** van
die principes in de context van OGW

Resultaten van zes NL interventiestudies: Streef en Focus

- In vier studies **positieve effecten** op leerprestaties: voor begrijpend lezen, rekenen, spelling
  - ⇒ **.37 ES en 1 á 2 maand leerwinst op onafh. test**
- Voor **specifieke leerjaren** (groep 6; groep 4+5) en gemiddeld voor de groepen 3-8
- **Kleinschalig** (420–673 ln) en **grootschalig** (4000–7500 ln)

Interventie-effecten in relatie tot implementatieschaal (Cheung & Slavin, 2015)

Resultaten van interventiestudies: Streef en Focus

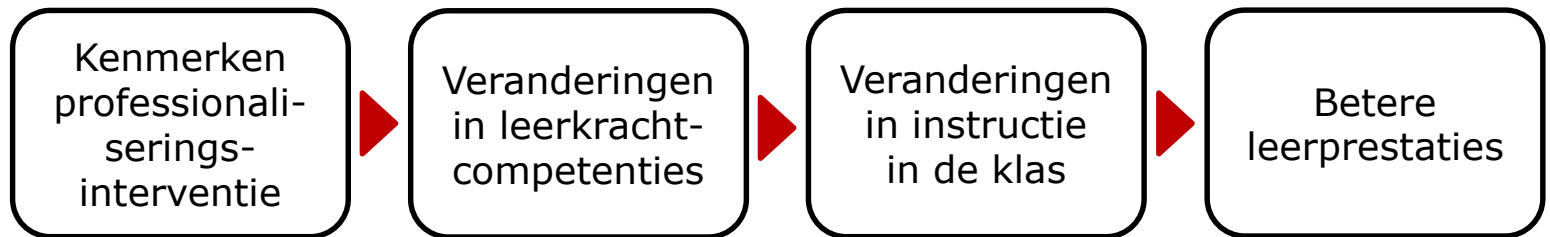
- **Analyse en interpretatie** prestatiedata **goed trainbaar**
- **Leerprestatie-effecten door doelgericht en met inzet** te werken op basis van inzicht in leerlingvorderingen
- Veel **lastiger**: vertaling prestatiedata in 'remedies', op papier en in de klas, veronderstelt veel
- **Differentiëren**: nog beperkt; kwaliteit?

Hoe trainen voor complexe OGW-activiteiten?

- *"Too much left to be filled in by practitioners"*
(Cohen en Ball, 2001)
- Gevaar van 'business as usual' in de klas
- Heldere definities van gewenste competenties nodig
- Taakanalyse van die competenties qua (non-)routines en systematische probleemaanpakken
- Professionaliseren op basis van taakanalyseresultaten

Toekomstig onderzoek

- Niet slechts **competenties verwerven**, ook **gewoontes afleren**
- **Niet alles is bij te scholen** met interventies!
- Op basis van een **theory of action**

Desimone

- **Verklaringen** voor effecten én **input** voor nieuwe interventies

Toekomstig onderzoek: rapid feedback en training voor differentiëren

- Naast LVS-feedback ook 'rapid' feedback aan leerkrachten
- Leerkrachten toerusten voor differentiëren in trajecten met sterke leerpsychologische basis (4C/ID)

Toekomstig onderzoek naar differentiatie

- Gion/RUG
OGW en differentiëren binnen Success for All
- Lerarenopleiding RUG
Internationaal vergelijkende studie
- Drie projecten UM, Inspectie, UT
Cognitieve taakanalyse differentiëren met 4C/ID-
model, training en evaluatie resultaten

Aanbeveling 1: OC&W-doelstelling realiseren!

*"In 2018 voldoet 90% van de basisscholen aan alle
OGW-indicatoren"*

1. gebruik leerlingvolgsysteem
2. gebruik methodetoetsen voor instructieplanning
3. beschrijven en evalueren van de aanpak zorgleerlingen
4. kwaliteitszorg leeropbrengsten
5. evaluatie onderwijsleerproces (1 x per 4 jaar)

Al jaren: **25% - 35%** van de basisscholen voldoende

Aanbeveling 2: Evidence-based professionalisering

In PO jaarlijks voor miljoenen geprofessionaliseerd

OGW-professionaliseringstrajecten die aan scholen worden aangeboden hebben **aangetoond positieve** effecten op leerprestaties

Aanbeveling 3: Modernisering Pabo-onderwijs

- Het gebruik van (nieuwe) vormen van **feedback**
- **In enge zin**: genereren en interpreteren
- **In brede zin**: competenties voor differentiëren m.b.v. deze feedback

Academische pabo's en meer.....

Aanbeveling 4: Nu drankjes en hapjes!

**Hartelijk dank voor uw komst
en uw aandacht!**

Ik heb gezegd.